

## رونمایی از قدیمی‌ترین مصحف با دستخط منسوب به حضرت علی(ع)

همزمان با فرا رسیدن ماه مبارک رمضان از قدیمی‌ترین مصحف کامل جهان با دستخط منسوب به حضرت علی(ع) رونمایی شد.



همزمان با فرا رسیدن ماه مبارک رمضان از قدیمی‌ترین مصحف کامل جهان با دست خط منسوب به حضرت علی(ع) رونمایی شد.

به گزارش ایسنا، محمد رضا رضایور، کارشناس نسخ خطی، امروز در مراسم رونمایی از مصحف منسوب به امام علی(ع) در موزه قرآن و نفایس آستان قدس رضوی گفت: سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی با دارا بودن حدود 20 هزار قرآن و جزوات قرآنی متعلق به دوران صدر اسلام تاکنون، یکی از مراکز علوم قرآنی بی‌بدیل در جهان اسلام است.

وی افزود: برخی از قرآن‌ها و مصاحف موجود در این مجموعه با دستخط منسوب به ائمه اطهار(ع) است که باعث شده به بزرگترین مرکز جهان اسلام تبدیل و از غنای معنوی، علمی و فرهنگی ویژه‌ای برخوردار شود. در این مجموعه جزوات قرآنی کشواد بن املاس، ابن سیمجور، ابن کثیر و ابن وراق غزنوی و همچنین قرآن‌های یاقوت مستعصمی و بایسنقرمیرزا وجود دارد که علاوه بر قدمت و دیرینگی، دارای آرایه‌های هنری و تذهیب و تزئینات کم‌نظیر و از نفاست خاصی برخوردار است.

رضایور گفت: افزون بر این موارد که اشاره شد وجود قرآن‌های کهن مترجم فارسی که دارای سبک و نثر خاص و تاریخ ترجمه قرآن را بیانگر هستند بر رونق، گسترش و تعالی این مجموعه افزوده است.

این کارشناس نسخ خطی ادامه داد: یکی از کهن‌ترین و مهم‌ترین مصاحف خطی جهان، قرآن منسوب به حضرت علی(ع) است که در سال 1009 هجری قمری و توسط شاه عباس صفوی وقف حرم مطهر رضوی شد و وقفنامه آن توسط شیخ بهایی در برگ اول نسخه کتابت شده است.

وی در تشریح خصوصیات این مصحف عنوان کرد: با مقایسه این مصحف با سایر مصاحف کهن دنیا می‌توان گفت قرآن شماره یک، نسخه کامل و منحصر به فردی است. این قرآن بسیار ارزشمند دارای ویژگی متعددی است که نمایانگر قرائات، رسم الخط، شمارش آیات، اسما سور و ترتیب مصحف است که از سوره حمد آغاز شده و به سوره ناس ختم می‌شود.

رضایور اظهار کرد: رسم مصحف اصلاحی در علوم قرآنی است که درباره شیوه نگارش قرآن کریم و به بررسی وضع و قاعده نگارش حروف و کلمات قرآن در مصحف می‌پردازد که رسم کلمات در این مصحف به 4 دسته شامل نقطه گذاری و ضبط مصحف، نقطه‌های سیاه دایره‌ای شکل، نقطه‌های قرمز دایره‌ای شکل و قرائات تقسیم می‌شود.

وی افزود: منظور از نقطه گذاری وضع علامت‌هایی برای حرکت‌های حروف است که قدیم آن را نقطه گذاری می‌نامیدند چون در ابتدا به صورت نقطه‌هایی بود که بر بالا و پایین حروف می‌گذاشتند. نقطه‌های سیاه مستطیلی شکل برای نشان دادن بیشتر حروف نقطه دار و برای نشان دادن ضبط صحیح کلمات از نقطه‌های قرمز دایره‌ای شکل استفاده شده است.

این کارشناس نسخ خطی افزود: منظور از قرائات، دانش شیوه خواندن قرآن است که به صورت تحت اللفظی به معنی خواندن و از نظر واژه شناسی به معنی شیوه خوانش است. این مصحف از ابتدا تا انتها بر اساس یک روایت واحد علامت گذاری نشده بلکه قرائات مختلف در آن مشاهده می‌شود؛ ضمن اینکه انفرادات قرائت نافه، ابوجعفر، ابن کثیر و ابن عامر مشاهده نمی‌شود.

وی اضافه کرد: تطابق قرائت به کار رفته در این مصحف با قرائت یعقوب حضر بیشتر از سایر قرای عراق مانند عاصم، حمزه، کسایی، خلف و ابو عمرو است. قرائات شواد نیز در برخی از کلمات این مصحف شریف به چشم می‌خورد.

رضاپور گفت: برخی از نام‌های سوره‌ها در قرآن شماره یک با آنچه امروز متداول است، اختلاف دارد. همچنین عدد فواصل آیات در ابتدای سوره‌های این مصحف با رنگ قرمز مشخص شده است.

وی ادامه داد: در این مصحف از تقسیمات رایج امروزی مانند اجزای سی‌گانه و احزاب شصت‌گانه چیزی مشاهده نمی‌شود و تنها اصطلاح به کار رفته در آن «سُبُع» است که در آن مصحف به 7 بخش تقسیم شده که این تقسیمات موافق تقسیماتی است که سخاوی در کتاب خود نقل کرده است.

این کارشناس نسخ خطی در خصوص مشخصات ظاهری این اثر نفیس افزود: جنس این مصحف شریف منسوب به امام علی(ع) به قول مشهور از پوست آهو است که البته در اقوال مختلف به پوست گاو و گوسفند نیز اشاره شده است.

وی ادامه داد: این اثر در ابعاد 20 در 26 و 25 در 32 است و میزان نقص آن به 2.94 درصد می‌رسد که در امضای آخر نسخه (کتبه علی بن ابی طالب) است و جنس ورق، مرکب و خط نیز نشان‌دهنده قدمت این اثر نفیس است.